

raju životne namirnice, Ujedinjene Države izvele su jedan značajan program gradjenja trgovačkih brodova. 4. srpnja sagradjeno je u Ujedinjenim Državama preko 100 trgovačkih brodova sa ukupnom tonažom od pola milijuna. „Independence Day“, postigla je svjetski rekord u produkciji ladja, jer cjelokupne tonaže ladja, koje su ovoga dana puštene u more, daleko nadilazi gubitke saveznika i neutralaca. U smislu gradjevnoga programa izradjeno je 190 gvozdrenih brodova i jedna ladje sa tonažom od 1,244.346. U 151 brodogradilištu grade se brodovi, a radnje napreduju tako brzo, da će Amerika po svojoj prilici u toku iduće godine imati trgovačku mornaricu od najmanje 3 milijuna tona.

Od početka navještenja rata vojska, koja je brojila 212.034 ljudi, 145.492 oficira, poskočila je na 2,100.000 vojnika i oficira, a ovaj ogromni broj neprestano raste. Osim toga Ujedinjene Države su od 6. trav. 1917. pomnožile svoju ratnu mornaricu sa preko 1275 brodova i sa tonažom od 1,055.116. Gradi se dan i noć sa grozničavom žurbom, da se sagradi više ladja, nego što je ikakva mornarica imala pred početak rata. Mornarička posada narasla je na pol milijuna ljudi sa oficirima i momčadi. Rezerve pomorske gotovo su se od 1. ožujka 1918. podvostručile i predstavljaju broj od 150.000 pomorskih vojnika. Njemački pokušaj, da proba sreću sa podmorskim operacijama u zapadnom dijelu Atlantskog oceana, potaknuo je veoma veliki broj mladih Amerikanaca, da se prijave za pomorsku službu.

* Czernin — kandidat za Seldlerovo mjesto. „Arbeiterzeitung“ piše: „Graf Czernin nije govorio usput samo o svojoj prošlosti, kao izvanjski ministar, već prema jezgri, svrsi i sadržaju njegova govora, ko da bi htjeo pokazati svoju sposobnost za vođenje austrijske unutarnje politike. No što je tumačio graf Czernin o uvjetima i potrebama unutarnje politike, zvuči na nekim mjestima lijepo, nije to ni više ni manje do li površno raspravljanje, a ta nesposobnost shvaćati stvari u cjelovitosti upravo plaši. Czernin tumači o zahtjevima vodstva unutarnje politike u pozl čovjeka, koji sve bolje znađe, no ipak mu možemo kazati tek, da nema pojma o Austriji“. Bečka „Mittagszeitung“ javlja: U parlamentarnim se krugovima čuje, da će dr. Seldler odstupiti i kad bi imao većinu za proračun, jer da hoće tobože samo učiniti mjesto grafu Czerninu, koji bi postao glavom kabineta. No na mjerodavnim se mjestima proglašuju te bajke za bezrazložne. Graf Czernin sada ne misli da ponovno stupi u državnu službu.

* Antantna revizija ratnih odlijeva. „Temps“ donosi, da je na versailleskom vijeću saveznika prihvaćena nova osnova na izričit zahtjev predsjednika Wilsona, koja sadrži revidirane ratne odlijeve saveznika. U isto se vrijeme po želji Wilsonovoj pretresalo i o strateškoj osnovi za buduću ratnu godinu.

* Odluka o proračunskom provizoriju. „Neue Freie Presse“ saopćuje, da se u petak očekuje odluka o proračunskom provizoriju.

* Tajna sjednica o vojničkim stvarima. „Neue Freie Presse“ javlja, da će iza debate o optužbi ministarstva slijediti tajna sjednica o vojničkim stvarima.

* Tvornica pušaka u Americi. „Der Bund“ donosi iz Newyorka ovaj brzoglav: Dnevna produkcija pušaka narasla je u Americi na 11.500 komada. Ova produkcija nadmašuje produkciju Velike Britanije i Francuske. Tvornice su do sada napravile preko milijun pušaka. Produkcija mašinskih pušaka postigla je toliku brzinu, da je do sada izgradjeno preko 85.000 komada mašinskih pušaka, a od mjeseca jula pa dalje, iznosit će mjesečna produkcija 18.000 komada. Ovaj broj znažno nadmašuje produkciju Njemačke, Velike Britanije i Francuske zajedno. Sada se prave eksploziv u visini od 650 milijuna funti. I mnogo više patrona dostavljaju američke, nego francuske i engleske tvornice.

* Najveći brod na svijetu potopljen. Wolffov ured javlja od 22. t. mj.: Amerikanski prevoznik brod za čete „Leviathan“ pruge Hamburg-Amerika, (bivši „Vaterland“ 54.382 bruto reg. tona) bio je 20. srpnja potopljen na sjevernoj obali Irske. — Poglavica admiralskog stožera mornarice.

* Buna u Tibetu. „Timesu“ javljaju iz Pekinga, da je u Tibetu buknuła revolucija protiv Kine. Pošto ova nije mogla koncentrirati dovoljnih četa na granici, unišle su tibetanske čete na kitajsko područje. Postoji nada, da će se postići primirje.

Iz bivšeg ruskog carstva.

„Neue Zürcher Zeitung“ javlja: Talijanska štampa posvećuje naročitu pažnju događajima u Murmanu. Ona mnogo očekuje od iskrcavanja četa na murmanskoj obali i zahtijeva, da se ova akcija energično dalje vodi. Prema londonskim informacijama, Nijemci prodiru dalje u Rusiju. Njemačko-austrijska vojska u sjevernoj Rusiji cijeni se na 47 divizija. Odjeli, koji stoje na sjeveru, morali bi pomoću finskih četa marširati protiv murmanske

obale. Predviđa se mogućnost, da će se prekinuti murmanska željeznica. Marširanje u južnu i srednju Rusiju obavila se, da se osiguraju gospodarske prednosti. Nijemci, koji pridrđu, zauzeli su pomoću generala Krasnova donsku dolinu i odavle ugrožavaju plodonosnu dolinu Volge. — „Corriere della Sera“ ovako opisuje situaciju: U sjevernoj Rusiji murmansku obalu brani znatna vojska četvornoga saveza u srednjoj i južnoj Rusiji, izuzevši Ukrajinu nailaze Nijemci na samo slabi otpor. U Sibiru položaj je u prilog četvornoga saveza. Skupa sa pritiskom, koji dolazi s polja prema stockholmskim vijestima, razvija se unutarnje raspadanje. U velikim gradovima može još sovjet da održi svoju vlast, ali u malim industrijskim centrima on stalno gubi na moći. U Moskvi održaje se vlast sovjeta jedino pomoću 16.000 ruskih vojnika, finske crvene garde i kitajskih plaćenika. Nova vojska stvara se od njemačko-austrijskih zarobljenika, koji nude svoje usluge vladi Leninovoj. A u ostalim krajevima trule carevine održaje se sovjet pomoću njemačkih četa, koje napreduju. Češko-slovačka vojska gospodari sa transibirskom željeznicom od Pense do Vladivostoka, izuzevši jednu kratku štreku izmedju Nižnog Udinskog i Kihote s obje strane Lajkarskoga jezera. Antantna štampa naročito naglasuje, da stranka socijalnih revolucionara sačinjava većinu ruskoga naroda i da većina ruskoga naroda ne samo želi intervenciju, nego joj i pomaže svim sredstvima.

Javljaju iz Kijeva: „Ruskij Golos“ javlja, da je u Voronežu došlo do poučiteljskih bojeva izmedju novjetskih četa i trećeg litovskog te drugog kursmetskog regimenta, koji su se pobunili. Obe su pukovnije bile razoružane. Ministarstvo je vijeće zaključilo izdati 500 milijuna rubalja ukrajinskih nota.

Seldlerov kabinet odstupio.

Beč, 22. (D. u.) Kako doznaje c. k. brz. dopisni ured objavit će „Wiener Zeitung“ u sutrašnjem broju slijedeće prevlaštje ručno pismo:

Dragi dr. Seldler!

Vi ste mi, pozivajući se na prilike u parlamentu, podastrijeli molbu, da Vas dignem sa službe, kojoj ste se molbi priključili i ostali članovi kabineta. Vašu ste molbu obrazložili time, da ne vidite nikakve mogućnosti, e bi sebi osigurali većinu u zastupničkoj kući za državne potrebe i da se glavna zapreka sastoji u Vašoj osobi i u Vašem odnošaju spram jedne političke stranke, koja prema državnim potrebama ne zauzmiše otklanjajuće stanovište, već koja bi bila spremna poduprijeti vladu, koja u glavnom vodi istu politiku. Uz ove okolnosti smatrate Vi sami Vaš odstup kao preduvjet za riješenje parlamentarne situacije. Ma da mi je teško, odreći se Vašeg budućeg djelovanja, koje ste vršili na Moje potpuno zadovoljstvo uz najteže prilike, moram ipak uvažiti Vaše rodoljubive razloge. Vodjen od namjere, da se Vaš politički smjer nastavi uz pridržanje odnošaja povjerenja s onim strankama, koje su pripravljene zauzeti se za državne potrebe u sudjelovanju s narodnim zastupstvom, odlučio sam prihvatiti ostavku cjelokupnog kabineta te mu nalažem, da vodi dalje poslove, dok se sastavi nova vlada. — Eckartsau, 22. srpnja 1918.

Karlo m. p.

Seldler m. p.

Iz slavenskog svijeta.

Narodna organizacija, koncentracija i Narodno Vijeće. Od početka ovoga rata, ljudi, koji nisu nikad bili zagrižani strančari, zagovaraju zajednički i sporazuman rad svih narodnih stranaka, pa se je o tom već mnogo pisalo i govorilo u svim našim listovima, a naročito se je s time stvarno pozabavila u nekoliko članaka „Hrv. Njiva“. Poslije se pošlo i dalje, pa je iznesena misao o koncentraciji svih narodnih stranaka, a vlada također i to mišljenje, da bi u današnjem teškom i sudbonosnom času, kad je nužna opća narodna sloga i jedinstven rad čitavog naroda, trebalo uopće da prestanu sve narodne stranke kao takove, da napuste svoje programe i da se stvori jedna opća narodna organizacija, čiji će se program sastojati tek u jednoj misli i tački: borba čitavoga naroda za slobodnu i nezavisnu domovinu S. H. S. Vrijeme, što ga proživljujemo, vrlo je ozbiljno, a ono, kojemu idemo u susret, dal ko je za nas važnije. Uza sve velike misli, koje su nikle tečajem ovoga rata o pravu i slobodi naroda, uza sve to, što su manje, više i svi državnici zaraćenih vlasti usvojili te misli, mi vidimo, da se naši državnici ipak ne mogu nikako sprijateljiti s tim mislima u koliko se one odnose i na narod S. H. S. i na njegove zahtjeve. Već ta činjenica govori jasno, kako je kod nas nuždan jedinstven rad i istup čitavog našeg naroda i kako nije ništa ovaj čas važnije od toga, da omogućimo takav jedinstven istup i rad a da li je takav rad moguć kraj današnjih stranačkih prilika? Mi velimo: nije. Uzalud svi pokušaji, uzalud sva nastojanja za koncentraciju stranaka, uzalud i misao da se osnuje Narodno Vijeće, jer stranke i njezini ljudi će ipak postojati, i disciplinovani stranački privrženici ostaće

ipak vjerni stranačkim mislima, stranačkoj programu i pokraj sve koncentracije i Narodno Vijeće dolaziće do onoga, do čeg dolazi evo i dok se sa više strana najviše zagovara koncentraciju svih narodnih stranaka. Dalmacija nam pokazala pravi put. To smo već neki dan napisali, a to opetujemo i sada. S. H. S. iz Hrvatskog Primorja i Istre smatraju jedino taj put desnim i nadaju se sjegurinom uspjehu naše borbe i postignuću svojih težnja tada, ako svi u Banu podju istim putem. Zato su S. H. S. Hrvatskog Primorja i Istre na svom sastanku od 14. jula prihvatili Narodnu Organizaciju uz želju, da njihov mjer slijedi naša stranački nezadovoljena inteligentni i narod diljem naše zemlje, dok ne dodjeme taj način do opće narodne organizacije, pred ko će morati da nestane svih stranaka i svih programa i mi ćemo se naći svrstani svi u općoj narodnoj organizaciji jaki, jedinstveni i sjegurni, da će borba biti uspješna i da ćemo ostvariti našu glavnu težnju. Sve drugo je za narod S. H. S. nuzgredno, a kad smo to postigli, tad možemo opet da budemo i strančari. „Prim. Novine“

Domaće vijesti.

Za učitelje. U porečkom i puljskom kotaru ima praznih više učiteljskih mjesta. Oni učitelji, koji žele biti namješteni u jednom drugom kotaru, neka pošalju svoje molbe na tačno kotarsko školsko vijeće. Molbama neka se dodaje: 1. Svjedodžbe zrelosti ili osposobljenja; 2. Krani list; 3. Domovnicu; 4. Svjedodžbu po školama; 5. Svjedodžbu kotarskog liječnika. Ako dotični učitelj ili učiteljica već u službi, neka molbu putem onoga kotarskog školskog vijeća se nalazi u službi.

Roditeljima koji kane iseliti djecu na prebivalište u Hrvatsku ili Slavoniju javijamo, da popliva djece za slijedeći transport traje samo do 27. dne 27. o. m. Djecu se ima dovesti u pravu nađeg lista u „Cenide br. 2 od 6—7 popodne i donijeti njihovu legitimaciju, kamor biti zabilježeni, i dat će im se daljnje upute. Slijedeći transport djece, krenut će iz Pule u prvom brodu dođućeg mjeseca.

Potrošak vode. Tvrdjavni povjerenik saopćuje Pred kratko vrijeme na pučanstvo upravljeni potrošak vode i da uopće štediti ista nije bio uvažen, dapače u zadnje se je vrijeme trošak vode tako povisio, da su sada oba sabirna voda na Monte Ghio i na Monte Paradiso potpuno prazna. Da se zapriječi faktično pomanjkanje vode u budućim mjesecima, pučanstvo se ponovno opominje da postupa najvećom štedljivošću kod upotrebe vode iz gradskih vodovoda. Na osobit način ističe, da se za zaljevanje vrtova ne smije uzimati nego onu količinu vode, koja je nužno potrebna. Izjavljuje se svako rastjecanje vode osobito da se ne pušta otvorene cijevi vode kao što svako nedozvoljeno oduzimanje vode. Prekršitelji ove zabrane bit će kažnjeni od političke oblasti na temelju ministarske naredbe od 30. septembra 1857., L. D. Z. br. 10 globom od 2—200 kruna ili zatvorom do 14 dana.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sarglja broj 34.

Današnji raspored

Dugme sa oniksom

detektivski film u 4 čina.

Pustolovina
slavnoga Joe Deeba.

Početak:

3:30, 5:10, i 6:50.

Ulazne cijene za ovaj film:
I. mjesto K 1:20; II. mjesto 60h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo se pridržaje prava promijeniti raspored.

Prodaje se kuća

sa inim udobnostima i vrtom na lijepom položaju za 1000 tisuća kruna. Jesip Modra, Sišanska ulica na Buzju 144.

U trgovini pokloni

stiva, Fil. Barbail
u Sišanskoj ulici,
prodaje se novo pripadnik
pokuštvo.

Knjige

Dioničke tiskane

mogu se dobiti u
podružnici Jos. Krmpotić
ulica Franja Ferdinanda 144.

Razredna lutrija.

Srećke 3. razreda 10. državne razredne lutrije mogu se dignuti počam od ponedjeljka 22. t. mj. do uključivo 10. augusta u tvrtke Jos. Krmpotić, i to od 3—12 popodne u filijalci, ulica Fran Ferdinanda 144. Te od 3—6 sati večer u centrali trg Custozza. To nedigne srećku do 10. augusta, izgubiti će pravo na daljnju igru.

Sjetite se naše požrtvovne „Družina“ sv. Cirila i Metoda“.